

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyesszám ára 4 fillér.
Helyben: Negyedévre	3 korona.	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egész évre	12			Debrecen, Csapó-utca 9. — Telefon 275.
Vidékre: Negyedévre	5			
Egészévre:	20			

ROSTA.

Derült égből sujtott le a villám. A sokfejú, de annál kevesebb tagu ellenzéki töredékek készülődtek a maguk házi mulatóságára, arra a kiesinyes játékra, mely lármás durrogásaival az egész ország figyelmét magára szoktak terelni. Ámbár mindenki tudja, hogy csak a nagy füsttel dohogó puskapor durrog; de magja nincs a szüreti puskának.

Es ime most egyszerre, az utolsó órában, eléjük pattant a geszti levél és egy pere alatt tönkre tette a pártoeskák szemkápráztató kis játékaikat.

Az ellenzéki pártokat erre éktelen düh fogta el. Valósággal fellázadtak Tisza István vakmerősége ellen.

És vajjon miben áll ez a vakmerőség? Hát abban, hogy a miniszterelnök férfias nyíltsággal előre kiírta, hogy jól tudja, mi készül ellene. De ő a játékot komolyan veszi, ő nem ismer tréfát. És az ellenzék szemeláttára fölvette a páncélinget, melyet golyó, fegyver, kardéle keresztül nem törhet.

Nyilvánosan magára öltötte a varázspáncélt: a parlamenti rend állandó biztosítását.

Ezért csikorgatja úgy fogát a haragos ellenfél.

Furesa nyelv a mi édes, drága magyar nyelvünk, mikor politikai célok, politikai szenvedelmek szolgálatába kénytelen szegődni.

— Zsarnokság, a nemzeti akarat arcul csapása, a király személyének pajzsul használása, szájkosár, erőszak, házfelosztás, téli választások.

Ime ezek a szavak röpködnek a geszti levél körül.

— Becsületes munka, férfias, bátor hazafiság, parlamenti rend, a nemzeti érdekek biztosítása, álarcot nemtűrő őszinteség, közhasznu alkotások előkészítése.

Igy hangzik a felelet a hirtelen támadt égháborura.

Amonnan vijjog a vérese és verdesi szárnyait a viharfelhők pereméhez.

Emiatt a galamb nyugodtan szedegeti tovább a buzaszemet.

Általános a panasz, sőt itt-ott a felháborodás, a hazafias méltatlankodás zugása is

morajlik a miatt, hogy október hatodikát, az aradi gyásznapot mindenfelé lanyhán, hideg szívvel, immel-ámmal ünnepelte a nemzet.

Hát bizony ez megdöbbentő jelenség.

De vajjon ki koptatta el a hazafias lendületet? Ki nyütte vedletté az elfásult szivben a kegyeletet? Nem azok-é a bűnösök, akik utszéli porba, vásári sokadalomba, cécókra, adóelengedő, földosztó kortesdinomdánomokra mindig magukkal cipelik a nemzeti érzéseket és lejárattják?

A feje bubjái nemzeti színben komédiázó öblös hazafiaszkodás irtja logjobban a nemzeti lelkesedés virágait, mikor kitépi a csendes, harmatos erdő homályából és hurcolja piacról piacra.

Olyan ez, mint mikor a barát kártyázás közben hallja meg az esti harangszót. Hirtelen letérdel, imát mormol, aztán felkapja a kártyát és nagyott üt az asztalra a makk tizzessel. Ez nem gyakorolja, hanem sérti a valódi ájtatosságot.

Itt vagyunk a nemzeti érzések profanálásával is. Kinek a hon mindig ajkán van, nincsen annak, soha sincs szívében.

Forrongás.

— okt. 9.

A parlamentnek küszöbön álló megnyitása erősen előreveti árnyékát. Erős mozgalom, sőt forrongás észlelhető a képviselőháznak szinte valamennyi pártja körében.

E forrongásból jó pedig a képviselőház munkaképességére alig remélhető. Az ellenzék valamennyi csoportja körében elégedetlenség észlelhető.

Szinte mindegyik pártban erős áramlat van, mely elégedetlen a párt hivatalos vezetőségével. Ezek az áramlatok erőteljesebb, radikálisabb, felforgató politikát követelnek.

Látjuk ezt az áramlatot a néppártban, a hol a Rakovszky-csoport teljes ellentétben van a Zichy János híveivel és követőivel. Ez az áramlat radikális politikát óhajt, basáskodik az obstrukcióval, a Tisza-kabinet ellen személyes hajszára kész.

A függetlenségi Kossuth-párt fiatalságának felfogása képes vezetni. Ezek is radikálisabb politikát óhajtanak, mint

a vezetők. A nemzeti pártnak is van egy kisebbsége, mely hajlandó volna a késhegyig menő harcba belebocsátkozni

Ilyen körülmények közt sok jót az ország a parlamenttől alig várhat. Féltekenykedés, a szándékok félremagyarázása, a vezetők meggyanusítása minden nagyobbszabásu munkának előbb vagy utóbb útját fogja szegni s így kizárólag a kormány munkaprogramjától fog függni, hogy a parlament munkaképessége mikor ér véget. Mert ez a munkaképesség az első komolyabb teherpróbát nem fogja kiállani. Népiskolai javaslat, budget, perrendtartás talán olyan ügyek, melyek sikerrel el lesznek intézhetők, de hogy az indemnity, a külföldi szerződések, a véderő javaslat, a kiegyezés, a tarifa alig lesz elintézhető, az előttünk, sajnos, kétségtelen.

Ilyen körülmények között a helyzet alakulása, inkább, mint valaha, a Tisza-kabinet kezében van. A kérdés az, meddig várhat a kormány a jelen említett nehéz kérdések elintézésével. Kétségtelennek látszik, hogy a különböző pártok torlászhosei, elégedetlenei, a hiúságukban és politikai becsvágyukban sértettek kezét fognak az első kedvező alkalommal. A felforgatók ilyenképen tulsulyra juthatnak a saját pártjaikban, s komoly akadályai lehetnek minden munkának. A Tisza-kormány ezért nincs éppen rózsás helyzetben, a mikor most a parlamenti aréna elé lép.

Tisza István gróf világosan látta mindezt. Belenézett a forrongó ellenzék kártyájába s mindjárt az ülészak küszöbén jónak látta a lappangó szenvedelmek felszínre kényszerítését.

Az ugrai választóihoz intézett nyílt levélben férfias őszinteséggel, bátran megmondta, mit akar. Állandósítani akarja a parlamenti rendet. Biztosítani akarja a képviselőház munkaképességét. Ezért tartja szükségesnek a házszabályok módosítását.

Az ellenzék erre a hirre valóssággal lázba estek. A forrongás kitört, szinte forradalmi hangulat lepte meg az összes pártokat és pártoeskákat.

TOLNAI DANIEL

Debrecen piac-utca 49 szám.

o a főpostával szemben, o

ajánlja legnagyobb választéku raktárát, férfi-, női- és gyermekcipőkben.

Legjobb minőség.

Olcsó árak.

Tisza Istvánnak és a szabadelvű pártnak azonban épp abban áll az erőssége, hogy a nehézségeket számba sem veszi, hiszen előre tudta, meg is mondta, hogy az önfentartási ösztön féktelen harca ingerli a felforgató elemeket. De Tisza István nyugodtan halad előre s szembe száll az első napok kétségtelenül ádáz viharaival, hogy aztán a csendes, tervszerű, nyugodt munkálkodás útján zavartalanul haladjon.

Politikai mozgalmak.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, okt. 8.

A magyarázatok özöne kíséri ma az ugrai választókhoz intézett, de az egész országnak szóló geszti szöveget. Az ellenzék megdöbben Tisza István gróf kormányelnök nyílt levelének hatására.

— Engem és párthiveimet nem lepett meg, de nem is lephetett az írásos beszámoló — jelentette ki tudósítónk előtt a szabadelvűpártnak egy igen tekintélyes tagja, aki a kormányelnök személyéhez is igen közel áll.

— Mert mit is mondott a miniszterelnök? — így folytatta. *Nem mondott mást, mint a mit cselekedett* és nem tett egyebet mint azt, hogy kormányának politikáját megvilágította. A lapok kommentárjai jobbára hamis nyomokon indulnak. A kormányelnök most a parlamenti munkásság küszöbén azt akarta manifesztrálni, hogy *gondolkodása hajszálynit sem változott*. És dokumentálta mint mindig, hogy terveit nem rejti véka alá. Merész ember volt mindenha, a merészeknek azzal a tulajdonságával, hogy egyszerűsággal nyílt is.

Tisza végig gondolja a gondolatait. A házszabályrevízió nem új eszméje, mellette kardoskodott már Bánffy bukása idején is és az események neki adtak igazat. Hogy azonban a revízió milyen mértékű legyen, ez aztán az ellenzék magatartásától függ. Elárulhatom azt is, hogy ha majd a revízió ideje eljön, Tisza István gróf nem önkénye-

Bizánc.

Ma este mutatja be a debreceni színház Herceg Ferenc legújabb színművét *Bizánc*-ot, melyben az író erősen színezett jelenetekben, megrázó képekben a bizánci romlottság és rothadás végső, teljes, iszonyu elpusztulását mutatja be.

A fővárosi bíralt, mikor a Nemzeti Színház bemutatta, nagy elismeréssel szölt Herceg új alkotásáról. Egy roppant birodalom, rettentő pusztulását, Konstantin császár és II. Mohamed szultán halálos küzdelmét és az előbbinek tragikus bukását tárja elénk ez a színmű, mely korfestés tekintetében elsőrendű, irodalmi értékű munka.

Nem tudjuk minő sikere lesz a debreceni színpadon. Félő, hogy nem lesz teljes. Mert ahhoz a darabhoz kevés a színészek tehetsége és igyekezete, a siker nem lehet tökéletes a külsőségek, a népes, mozgalmas esportozatok, a pazar kiállítás, a meglepő nagyszabású színházak, a rendezői lelemény és a hozzávaló kellékek kiaknázása nélkül.

Ezért előzetesen nem jósolunk se jót, se rosszat és nem is feszegetjük Herceg e feltétlenül irodalmi becsű alkotásának jelentőségét. Egyszerűen a darab ismertetésére szorítkozunk.

Az eseményeket egyetlen egy napra, 1453. május 29-ikére szorítja össze a szerző. Az állami és társadalmi züllött viszonyokat, melyek miatt Bizánc a hatalmas és hódító török zsákmánya lett, eseteli Herceg. Már hetven napja ostromolja II. Mohamed a fővárost, melyre régóta vágyódik s melynek elfoglalása az ő életének egyetlen célja. Konstantin alig védheti már magát. Nemzeti hadserege nincs, csupán genovai zsoldosok által rendelkezésére.

sen szabja meg módozatait, hanem a dolog megvitására pártközi konferenciát kezdeményez.

* * *

Ugyanezt az impressziót meríthették mindazok, akik tegnap este a Lloyd-klubban megjelentek, ahol a kormány tagjai közül megfordultak Nyíri Sándor és Hieronymi Károly miniszterek is. A nyílt levelet későn hozták fel és emorzió csak annyiban volt, hogy a jelen voltak mindmegannyian kijelentették, hogy a kormányelnököt esélyekben támogatni fogják, mert törekvéseit helyeselik, Nem áll tehát egynemely lapnak az az állítása, hogy a manifesztrum vegyes érzelmeket kellett volna.

* * *

Érdekes napja lesz a politikának a holnapi vasárnap. A déli vonatokkal Rakovszky István Zichy Aladár gróffal és több társával Csornára utazott, Ugron Gábor pedig Molnár Jenővel Szentésre. Csornán is, Szentesen is a harsány kürt hangja hangzik el holnap. A vasárnapot azonban nem ez, hanem Apponyi Albert grófnak és társainak Amerikából visszaérkezése vezeti be a délelőttön és estére a Kossuth-párt értekezlete marad, a melyre ma Soltról Kossuth Ferenc is hazérkezett.

Egyház és Iskola.

Október 6. a főreáliskolában. A debreceni állami főreáliskola ifjusági „Petőfi önképzőkör” tegnap ünnepelte az aradi vértanúk emlékét, Az ünnepélyt Spitzer Sándor önk. elnök nyitotta meg lendületes, hazafiúi hévtől áthatott beszéddel. Ezután Goldstein Jenő szavaltá hathatósan Ábrányi Emil alkalmi költeményét. Utána Rosenfeld Andor olvasta fel „A Bujdosók” című ügyes elbeszélését, amely az önképzőkört nagy mértékben megalapította. Ezt követte Berger Béla szavaltata, melynek tárgya Frank Ernő „október hatodikán” című költeménye volt. A szavaló mély érzéssel adta elő a költő gondolatait. Majd Kemény Ferenc, a kör

főjegyzője olvasta fel érdekes és tanulságos ismertetését az októberi események szereplőiről. Végül Papp József szavaltá lelkesen Döményi József költeményét, amivel az ünnep véget ért.

Nyilvános köszönet és elszámolás.

A f. évi szeptember 29-én tartott mesemondó este alkalmával a ref. elemi iskolák növendékei Pósa Lajosnak s nejének egy ezüst tálcá s két ezüst asztalkendő szorítóból álló emléktárgyat nyújtottak át. — A költség az elemiiskolai növendékek filléreiből gyűlt össze s hozzám, mint a tanítótestület elnökéhez folyt be.

A szülők tájékoztatása végett szükségesnek tartom, hogy a gyűjtés eredményéről a következőkben elszámoljak:

1. az utcai elemiiskolai növendékektől begyűlt: 141 kor. 49 fillér;

2. a felsőbb 1. iskolával kapcsolatos elemiiskola növendékektől: 15 kor 66 fillér, együtt 157 korona 15 fillér. Ebből kiadatott 154 korona 66 fillér, így a maradvány 2 korona 49 fillér, mely összeget a tanítótestület külön gyűjtéséből fenmaradt egy koronával — Gácsér József siketnéma intézeti igazgató ur címére elküldtem.

A tanítótestület által vásárolt emléktárgy költségeihez K. Tóth Kálmán és Lőkövits Arthur urak 2-2 koronával járultak miért is ez uton mondok köszönetet. Debrecen, 1904. okt. 7. Tassi Miklós tanítótestületi elnök.

— **Egy tanár távozása.** Megemlékeztünk lapunkban, hogy Jaszenesák Sándor a főreáliskola kitűnő tanára, súlyos megbaja miatt, öt hónapra odahagyja a tanári széket. Jaszenesák tegnap tartotta, szabadsága előtt utolsó óráját, s érzékenyen búcsuzott el növendékeitől. A Jaszenesák helyét Virányi Gyula tanár fogja betölteni.

Igyen segély a jogászoknak. Tegnap délután 2 órakor tartotta Jogász Segítő Egylet választmányi ülését Széll Akos elnöke alatt, melyen pénzsegélyt szavaztak meg szegény jogászoknak. Sztét osztottak 260 koronát 15 jogász között.

Ezeknek vezére, Giovanni, az egyetlen ember, aki állhatatos és hű a császárhoz. Az egész udvar titkon már az ozmánhoz szit. — Mindenki esküdt ellensége a saját hazájának, a saját uralkodójának, és a vész napjaiban mindenki csak a maga bőrére, a maga hasznára gondol.

Demeter nagyherceg, a császár hülye ikertestvére kapzsi módon lesi, mikor lehet Konstantin utódja. Olga nagyhercegnő a szeretőit válogatja: ebből áll a mulatsága s ha beleun, újból kezdi. — A főpap kész a törökkel cimborálni: Notarasz Cézár, a főhadvezér lemond az állásáról, mert tudja, hogy nem győzhet. Spiridion, a főudvarmester és Leszkarisz, a haditengernagy vetélkedve lázitanak titkon az udvar ellen. Tarkítja a társaságot egy cinikus filozófus, Kratesz és egy diéső himnuszokban utazó költő, Lizander, kik egymás ellen agyarkodnak. A asszonyok közt első cselszövő Zenobia palotahölgy, aki Iréne császárnéval tart s ennek kedvéért méreg italt is kész adni Konstantin császárnak. Mert maga Iréne szintén a hódító II. Mohamed háremébe vágyik.

Az ostromló II. Mohamed két követjét küldi Bizáncba, a császári palotába. Konstantin az egész udvar jelenlétében fogadja őket. Abban bizik, hogy a pogány békét kínál.

A két követ: Ahmed, a szultán öcsese és Lala Kalil, ennek öreg tanító azt az üzenetet hozzák, hogy a szultán nem békét akar, hanem megadásra szólítja föl a bizánciakat. Aki alattvalója lesz, megtarthatja hitét, megtarthatja vagyonát. Ha Konstantin nem akar meghódolni: eltávozzanak egyedül, mert senki sem fogja őt követni. Ezt előre is biztos hirdetik a török követek. Az öreg Lala Kalil azt is mondta, hogy II. Mohamed menyire szereti öcsesét, Achmedet. Jaj annak,

aki ezt a követet bántani merészli. Ha csak egy hajszála meggörbül: élő lélek nem marad Bizáncban.

A vérig sértett Konstantin elboacsátja a követeket. Majd esti harangszó után felel az üzenetre: jöjjenek akkor vissza. Aztán felszólítja a híveit, hogy küzdjenek vele. De valamennyi eserbe hagyja a császárt. Nem marad mellette senki, csak Giovanni, a zsoldos vezér. És leszáll az esthomály, és megszólalnak a harangok utólszor a keresztény Bizáncban.

Az újra megjelenő követek láttára ki egyenesedik Konstantin. — Elrendeli, hogy Achmednek üssék le a fejét s ezt a fejét az öreg Lala Kalil vigye el, II. Mohamednek. A hóhéri munkát Giovanni rögtön végre is hajtja. Ezzel eldőlt a birodalom, a császár, az elpártolt udvaroncok, de a császárné sorsa is.

Közben gyönyörű fordulat játszódik le. A császár ragaszkodó híve: Herma árva lány, ki Alexander név alatt, mint fegyverhordozó szolgálja urát, fehér ruhában jön vigasztalni a császárt. És Konstantin magához emeli őt s a koronával, melyet Iréne ellökött, megkoronázza s maga mellé ülteti a trónra. Aztán elindul vele a esatába: meghalni.

Mert, amint II. Mohamed megkapta öcsese fejét, azonnal folytatja az ostromot. Beveszi a várost, a bizánciak árulásával. Konstantin és Herma elesnek. A szultán bevonul és ezerkétszáz szerencsén hóhérra halad előtte, kik mindenkit lemészárolnak. Hiába reménykednek az udvarbeliek, köztük Iréne császárné: mindnyájan a hóhérok áldozatai. S az öldöklés e borzasztó képe előtt gördül le a függöny.

TOLLHEGYEN.

Pósa Lajos eltűnt.

Jön Pósa bácsi! Vele jön Lidi néni! Meséket fognak mondani a színházban! Nem haszon lesésből, nem dicsvágyból. A debreceni siketnémákért, meg a Dankó Pista szobrára.

Ez az örömhír töltötte be Debrecent. Kicsinyét, nagyját. A lapok egyébről sem irtak.

És eljött Pósa bácsi, Lidi néni. A város, az egyház, a tudományos Kör, a sajtó, a tanítói kar, ezer meg ezer más ember vonult ki a pályaudvarra eléjük. És kivonult valamenynyi gyermek zászlókkal. És huzta a cigány a Rákóczi, meg a Dankónótákat. És tartottak beszédeket. Rengeteg sokat.

És megírták a lapok a legrészletesebben, hogy minden percben hol volt, mit csinált, mit mondott Pósa bácsi meg Lidi néni. És a lapok duzzadtak a költeményektől. Költött mindenki. Költött Pósa bácsiról és Lidi néniről.

És a színház zsufolva volt két előadásra. És ebből bejött 1093 korona a debreceni siketnémáknak és a Dankó szobrára.

És mihelyt a pénz az előkészítő, rendező, fogadó, költő, bankettező bizottságnak a zsebében volt, egyszerre csak nem volt sehoh Pósa bácsi meg Lidi néni.

Kérdeztem itt, kérdeztem ott, nem tudják-e, hova lett Pósa bácsi meg Lidi néni? Itt vannak még az ő feledhetetlen szépemlékü Debrecenünkben, vagy már elutaztak?

Néztem a Szabadság-ot. Nem találtam felőle hirt. Néztem a többi debreceni újságokat, azok jobban lesznek tájékozva. Sehoh semmi hír arról, hogy elutazott-e már Pósa bácsi meg Lidi néni, kik voltak a vasutnál a bucsu tiszteletét megadni nekik.

Pósa bácsi meg Lidi néni eltűntek. — Mintha soha se lettek volna itt.

Ugy kell nekik. Miért nem vártak a siketnémák számára összemészett pénz átadásával addig, amíg a vonaton nem voltak!

Maró.

Napi hírek.

Az időjelző intézet jelentése.

Budapest, október 8-án. Hűvös idő várható, helyenkint esővel.

Tisza István iskolatársai.

A teljes névsor.

— okt. 9.

Híradással voltunk már arról, hogy a kik harminc évvel ezelőtt, 1875-ben a debreceni ev. ref. főgimnáziumban tettek érettségi, a jövő esztendőben harmincéves találkozóra gyűlnek össze.

A 67 pályatárs közt van Tisza István gróf Magyarország miniszterelnöke is.

Nyolcan, mint említettük, meghaltak már. Erdei László, Fábian Sándor, Halmágyi Oszkár, Kocsár Sándor, Megyeri Mihály, Papp Lajos, Rajla Mihály és Szabó Ferenc a halottak.

Az előkhöz az iskolatársak megbízásából Erdős József, Oláh Károly és Somogyi Zoltán dr. a következő levelet intézték:

Kedves barátunk!

Mi a kik Isten kegyelméből ezelőtt harminc esztendővel tettük le sikerrel a debreceni ev. ref. főgimnáziumnál az érettségi vizsgálatot, helyben lakó pályatársainkkal egyértelműen óhajtjuk, hogy immár három évtized elteltével a jövő 1905. évi szeptem-

ber hónap első felében a később biztosan megállapítandó napon az Alma Mater kebelén baráti találkozóra egybegyűljünk. Bizonyára Te is készséggel csatlakozol e szívbéli óhajtásunkhoz. Epen azért az előzetesen szükségelt előkészítés céljából bizodalommal itt küldjük Hozzád akkori pályatársaink névsorát a végett, hogy azt átnézni és a hiányzó adatokat saját tudomásod alapján pótlólag bejegyezni, az így ellátott ívet dr. Erdős József kezéhez a theologiai dékáni hivatal címén, akár hivatalos uton is visszajuttatni és a találkozásra vonatkozó nézeteket s kívánságodat is jelezni sziveskedjél.

Öszinte üdvözléssel s baráti kezesorítással vagyunk, Debrecen 1904. október 8.

Dr. Erdős József

Oláh Károly

Dr. Somogyi Zoltán

Az iskolatársak névsora a következő:
Más helyen lakók.

Asztai József p. ü. számtanácsos Budapest,

Balogh Károly ny. árvasz. ülnök, Nagybecskerek.

Bayler István főmérnök Budapest,

Berényi Lajos rendőrkapitány Budapest,

Bökényi László földbirtokos Bakonyaszeg.

Csávás Lajos ügyvéd Mezőtúr (?)

Csengeri János egyetemi tanár Kolozsvar,

Győrösi Mór földbirtokos H.-Böszörmény,

Hézszer Gyula telekkvezető Nagyszőlőss-

Janó István lelkész Eötvöskányi

Kállay Elek várm. tisztv. Nyiregy-

háza,

Karap Miklós H.-Böszörmény,

Király Antal lelkes Bökényi,

Kondorosi Demeter törvsz. bíró Uj-

vidék,

Ménes Péter számvizsgáló Beszterce,

Nagy Elek lelkész Ujléta,

Nánási Imre lelkész Mezőtelki

Erczi Kálmán földbirtokos Mikepéres,

Szabó István orvos Lacháza,

Szabó Lajos lelkész Domahida

Szaplonczay Manó főorvos Kaposvár,

Szobonya Dénes honvédszázados Nagy-

becskerek,

Szoboszlay Sándor földbirtokos Homok,

Szondy György lelkész Ikland,

Szügyi Dániel lelkész Dévaványa,

Tisza István gróf Magyarország mi-

niszterelnöke Budapest,

Tóth Péter taktári könyvelő Turkeve,

Ungvári Gyula lelkész Tamásda,

Varga Lajos lelkész Nagy Rábé

Vince Odön lelkész Diószád,

Debreceniek:

Barcsay István városi tisztviselő,

Budaházy Zoltán törvszéki bíró,

Erdős József dr. theol. tanár,

Szabó József törvszéki jegyző,

Magyarossy Ferenc dohánybev. főnök,

Oláh Károly városi tanácsos,

Poroszlay Gyula pénzü. számvizsgáló,

Simon Miklós rendőrkapitány,

Somogyi Zoltán dr. orvos,

Tóth István építész.

Ismeretlen tartózkodásuk:

Aszalay Gyula,

Balla Mór,

Bartha László,

Botos Ferenc,

Bróda Gyula,

Doma Gyula lelkész,

Fekete Imre,

Fischbeim Károly,

Fried Miklós ügyvéd,

Füredi Gábor,

Füzesséry Béla lelkész,

Herezeg József,

Horváth Endre lelkész,

Kovács József,

Lindenfeld Dávid,

Liszky Bálint h. pénzügyigazg.

Márton Sándor,

Molnár Albert,

Nagy Endre,

Neumann Sámuel,

Nyíri Elek,

Rozgonyi Viktor telekkvezető,

Sághy Gusztáv

Szabó Gyula,

Szokolay Béla lelkész,

Zolnai István postatiszt,

Vajthó Gyula.

A pályatársakhoz a felhívó leveleket holnap küldik szét. A megbízottak szívesen veszik, ha az itt felsorolt 27 ismeretlen tartózkodású iskolatársuk lakóhelyét velük bárki levélbe közli.

— **Istentiszteletek.** Az ev. ref. templomokban. Nagytemplomban: *Vargha Béla* 4 th., Kistemplomban: *Halász András* 4 th., Kossuth utcai templomban: *Adorján István* 4 th., Ispotálytemplomban: *Láng István* 4 th., Csapókerti imaházban: *Simon Gyula* 3 th., Homokkerti imaházban: *Miszty Mihály* 3 th.

A *róm. kath. templomban.* Délelőtt 6 órakor misézik *Kampell József* 7 órakor, *Mellan István*, 8 órakor egyik kegyesrendi tanár a főgymn. növendékek részére, 9 órakor az *ünnepélyes* nagymiséjét *dr. Wolafka Nándor* v. püspök, prépost-plébános mondja segédlettel, nagymise után *Mellan István* prédikál, háromnegyed 11-kor a *Svetitszárda* növendékei s az elemi iskolások jönnek szent misére, melyet *Nyári Ignác* mond, fél 12-kor misézik *Szabó István*. Délután fél 3-kor *dr. Wolafka Nándor* v. püspök, prépost-plébános keresztény tanítást tart, 3 órakor *lytánia*, utánna *Rózsafüzér*, 5 órakor a *Jézus sz. szíve* társulatának hónapos ajtatósságát végzi *dr. Wolafka Nándor* v. püspök, prépost-plébános, szf. beszéd, körmenet és *lytániával*.

A *gör. kath. kápolnában.* 6 órakor reggeli istentisztelet, délelőtt 9 órakor sz. mise, délután 3 órakor *vecsernye*, 4 órakor *rózsafüzér* ajtatósság.

Az *ugost. hitv. ev. templomban* d. e. 10 órakor az istentiszteletet *Hudák János* s. lelkész végzi.

— **A városi közgyűlés.** Felmerült akadályok miatt a teljes tanácsülés tegnap elmaradt és így csak hétfőn fogják a legközelebbi városi közgyűlés napját kitzüni.

— **Uj katonai főorvos.** A honvédelmi miniszter *Krich Béla* dr. főorvost, a budapesti helyőrségi kórház állományából, a debreceni honvéd kórházhoz, a *Róth Ferenc* dr. főorvos távozásával megüresedett állás betöltésére áthelyezte. *Krich* dr. már elfoglalta új állomás helyét.

— **A vármegyén legtöbb adót fizetőik.** Hajdúvármegye is összeállította a legtöbb adót fizetők névsorát, amely e hónap 15-ig a közigazgatási kiadói hivatalban közszemlére van kitéve. Addig felszólalhatnak, akik arra okot találnak. Az igazoló választmány ülését október 17-én tartja.

— **Kinevezés.** A debreceni ítélőtábla elnöke *Legeza József* végzett joghallgató díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

— **Halálozás.** Egy érdemes, tevékeny férfit ragadt ki a halál ismét a polgárság sorából. *Fancsovits Jenő* földbirtokost. A város törvényhatósági bizottságának tagja tegnap reggel elhunyt. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Fájdalommal tudatjuk, hogy szerett férjem, atyánk, testvérünk, nagybátyánk, illetve sógorunk *Fancsovits Jenő* földbirtokos, városi bizottsági tag folyó hó 8-án, reggel 8 órakor, 46 éves korában, boldog házasságának 10-ik évében, a haldokló szentségének ájtatos felvétele után jobblétre szenderült.

Drága halottunk földi maradványai folyó hó 10-én, d. u. fél 3 órakor, az Ajtó-utca 8-ik szám alatt tartandó gyászszertartás után, a róm. kath. temetőkerben fognak örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise-áldozat e hó 11-én, d. e. 8 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban az egek Urának bemutatni. Debrecen, 1904. október 8. Sógornője: *Ozv. Buzás Elekné* és

gyermekai: Erzsike, férjével: Csanádi Ferencel; Lajos, Elek; Ilonka, férjével: Paraszkai Gyulával és gyermekeikkel; Antal, Sógorai: Fráter József nejevel és gyermekeivel; Fráter Gyula nejevel; Fráter Viola férjével; Fráter Aladár, Bánátos neje: Özv. Fancsovits Jenőné Fráter Irma és gyermekei: Béla, Emma, Irma, Lenke és György. Testvérei: Fancsovits Ilona; Fancsovits Mátyás és neje Veress Judith. Sarolta, Ilonka, Jenő, Mátyás, Judith és Irénke gyermekeik. Az örök világosság fényeskedjék neki! — A temetést Kernáts Gy. temetkezési intézete rendezi.

— **Zajtalan szüret.** Rendelet jött a hatóságtól rendőröknek, esendőröknek, hogy sem a város belső területén, sem a külső területének azon részén, ahol lakóházak, fürdők, nyári helyiségek vagy közlekedési utak vannak, *nem szabad a szüreten lőni.* Még vaktöltéssel sem. Így vesztí el a hagyományos szüret régi kedvelt szokását lassan-lassan. Most még csak az hiányzik, hogy a nótázást is tiltsák be a szüreten. A szüretelő bus magyaroknak mi fog maradni más hátra — ők isszák ott meg a levét nemesak a hatósági intézkedéseknek, hanem a szőlőtermésnek is.

— **Huszonkét tál étel két forint.**

A drágaságról panaszkodik mindenki különösen az élelmiszerek drágasága fokozza a megélhetés gondját. Hát bizony régen más világ volt! Apáink még mesélhetnek róla. A pozsonyi diétán a szabadságharc előtt előkelő urfiak is megélhettek naponként négy garasból. A debreceni levéltár is sok érdekes adatot rejt a poros írásközött a hajdani olcsóságról. De még nem is olyan régen, *ötvenegy évvel* ezelőtt esupa öröm lehetett, olyan mesés volt Debrecenben az élet. Kezünkbe akadt egy régi *hivatalos árszabás*, melyet a magas császári királyi országos helytartóság felhatalmazásával *Poroszlay* Fridrik debreceni polgármester adott ki 1853. március 30-án.

Ebben a megállapított hivatalos árszabásban, melyet minden vendéglős, koresmáros köteles volt kifüggeszteni s ha nem tette, 20 pengő bírságot fizetett, az ételek és italok ára a következő volt:

Ebéd egy személyre öt tál ételből 36 krajcár.

Egy részlet leves 3 krajcár.

Marhahus mártással 7 krajcár.

Főzelék körülékkal 6 krajcár.

Franciás rostélyos 10 krajcár.

Beafsteak 10 krajcár.

Bélszín pecsenye 10 krajcár.

Paprikás csirke 12 krajcár.

Egy pohár fekete kávé 5 krajcár.

Egy itce hegyi ujbór 8 krajcár.

Egy itce kertí ujbór 3 krajcár.

Összesen 22 tál ételt sorol fel az árszabás. És ez a 22 tál étel fekete kávéval együtt összesen 1 forint 92 krajcárba került! Hát bizony a mai drágaság irtóztató nagy számai égbenyuló hegyormok a régi árszabás apró homokszemei mellett. Ötvenegy évvel ezelőtt a debreceni ember a legjobb vendéglőben mesés olcsón leihatta, le is ehetette magát rogyásig!

— **Tóth Kálmán kitüntetés.** Tóth Kálmán ipartestületi elnököt szép kitüntetés érte tegnap. A budapesti *Országos központi hitelszövetkezet* igazgatósága ugyanis a szövetkezeti eszme terjesztése és érvényesítése körül szerzett érdemeiért diszoklevelet küldött neki, mely tegnap érkezett az Ipartestülethez. Szövege a következő:

Tek. Tóth Kálmán urnak
Ipartestületi elnök.

Debrecen.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet alulírott igazgatósága némi szerény tanujelét kívánván adni amaz igazán érzett elismerésének s hálájának, a mellyel Tekintetességének a szövetkezeti eszme terjesztése s érvényesítése körül kifejtett önzetlen, időt s fáradságot nem kimélő tevékenységéért adózik, legutóbb tartott teljes ülésében elhatározta, hogy Tekintetességének, mint a szövetkezeti ügy lelkes barátjának jelen diszoklevelet felajánlja.

Bpest 1904. szept. hó.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet
Igazgatósága.

— **Az őszi nagyvásár.** Rég nem volt Debrecenben akkora vásári forgalom, mint a mostani nagy szabadságon. Oriási felhajtás volt a juhvásáron, a szarvasmarhát is évtizedek óta nem kínálták ily tömegesen és a mai lóvásárra is rendkívül nagyszámmal érkezett az eladó állat. Ma vásár vasárnapján oly méretű vásári sokadalomra van kilátás, minő csak a régi, nevezetes debreceni nagyvásárokon volt.

— **Az igazoló választmány ülése.**

A legtöbb adót fizetők névsorát igazoló választmány nem mint hirdették, e hónap 10-én hanem egy később meghatározandó napon ül össze. Addig a városháza jegyzői helyiségeiben a névsor ellen fel lehet szólalni.

— **Debreceniek főnyereménye.**

Az osztálysorsjáték tegnapi húzásán a 37690 sz. osztálysorsjegyre *negyvenezer* korona nyermény esett. A nyerő sorsjegyet a debreceni nagytözsdeben adták el nagyrészt szegénysorsu embereknek, akik most egyszerre jómódba jutnak.

— **Székely inas fiuk Debrecenben.**

A Debrecenben legjobb műhelyekben elhelyezett székelyfiuk száma közelebből tetemesen megszaporodik. Nem kevesebb, mint 14 erőteljes, jól iskolázott fiu érkezik egyenesen a kies székelyföldről, ahol az idén nagy az inség, mert gyümölcsön kívül egyebük sem termett.

A székely fiukat, a kik különböző iparágakban nyernek majd itten kiképzést, a helybeli Székely Társaság ügyvivő alelnöke Székely Ferenc felmérési felügyelő ur helyezi el, tehát akik székely fiu tanoncot kívánnak hozzáforduljanak.

A fiuk 13—17 évesek, 5—6 elemi iskolát, sőt többen 3—4 polgári iskolai osztályt is végeztek. A már itt lévő székely fiuk oly annyira jól beváltak mint asztalos, lakatos, kovács, kerékgyártó, szabó, cipész, hentes, mészáros tanoncok, hogy egészen kapósokká váltak.

Tizszer annyi rendszeren a jelentkező, mint a mennyi fiut küldenek s így csakis az iparosok intelligensebb részének jut a különben értelmes, jó erkölcsű, szorgalmas és igen megbízható székely fiukból.

A Székely Társaság 4 évre adja ki őket most már csakis azzal a föltétellel, hogy a mester a teljes ellátás mellett ruházza is a többnyire árva és szegény székely fiut. A kiknek 1—2 már jutott készséggel vállalnak többet is, mert jóhajlamokkal bírnak az ipari foglalkozás iránt.

Egyben hírül adjuk azt is, hogy a Székely Társaság ellenőrzése mellett legközelebből 1—2 waggon finom fajtájú kézzel szedett alma és körte kerül a debreceni piacra 10—20—50 kilós kosarakban és ládáknak. A minta a főtér valamelyik üzletének kirakatában lesz látható.

— **A testvérek.** Összeszólalkoztak valami csekélység felett Széman István 33 éves balmazújvárosi földműves a nagyhorti tanyán a nálánál 8 évvel fiatalabb Sándor öcsésével. A fiatalabbik testvér nem engedett a szóból. Az öregebb sommás uton végzett vele. Felkapott egy vasvillát és úgy fejbekölintotta vele testvéröcsését, hogy ez néhány óra múlva

belehalt. Az embertelen testvérgyilkost a a esendőrség elfogta és tegnap beszállította a debreceni kir. ügyészség fogházába,

— **Eljegyzések.** Az elmúlt héten az anyakönyvi hivatalnál az alábbi eljegyzések jelentettek be: Szabó József ev. ref. közműves segéd eljegyezte Bodrácskai Juliánát ev. ref. Kovács Kálmán ev. ref. városi tb. jegyző — Ács Nagy Erzsébetet ev. ref. Farkas Lajos ev. ref. napszámos — Boros Zsuzsánát ev. ref. Békési Imre ev. ref. kisbirtokos — Kovács Rózát ev. ref. Kabai János ev. ref. államvasuti lakatos — Keeskes Esztert ev. ref. Tóth Imre ev. ref. bankhivatalnok — Tarbai Ilonát ev. ref. Eisenberg Hersch izr. petroleum kereskedő — Führel Mindelt izr. Polgár István ev. ref. lakatos mester — Zöld Jolánt ev. ref. Ungár Emánuel izr. kereskedő Deutsch Irént izr. Balogh István r. k. gazdász. — Bajor Máriaát róm. kath. László János ev. ref. közműves segéd — Tütös Máriaát ev. ref. Mogyorósi Gyula ev. ref. honv. szakaszvezető — Molnár Esztert ev. ref. Schuttler Ábrahám izr. börtisztító segéd — Deutsch Bertát izr. Kardos Lajos ev. ref. 39 gyalogezredbeli őrmester — Tóth Máriaát ev. ref.

— **Fogorvosi kongresszus.** A magyarországi fogorvosok ma vasárnap Budapesten országos kongresszust tartanak, mely pénteken kezdődött. Városunkból Winkler Jenő dr. Szász Adolf dr. és még több fogorvos utazott fel a kongresszusra.

— **A debreceni munkás dalegylet** október 16-án, vasárnap az Arany Bika disztermében Husz Lajos egyleti karnagy vezetésével Kiss Béla zenekarának közreműködésével könyvtárának gyarapítása végett zártkörű dalestélyt rendez. Kezdeté este 8 és fél órakor. Belépti-jegy személyenkint 1 kor. 40 fill. Előre váltott jegy 1 kor. 20 fill. Jegyek előre válthatók Kurián Gyula órás üzletében Piac-utcán, Nieht J. fűszerüzletében Mester-utca Cilli Mihály szeszkereskedésében Kossuth-utca és este a pénztárnál. Műsor: 1. Nyitány . . . előadja a zenekar. 2. Dalünnepep Them K.-tól; előadja: a dalegylet. 3. Édes lánykám. . . Hubertől; előadja: a dalegylet. 4. Régi nóta. . . Lányitól; előadja: a dalegylet. 5. Loreley. . . Silchertől; előadja: a dalegylet. 6. Rákóczy induló Hubertől; zenekisérettel előadja: a dalegylet. Hangverseny után tánc.

— **Iparos ifjak mulatsága.** Az Iparos ifjak Onképző Egyesülete legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy november 6-án az Iparos Otthon disztermében felolvasással, vacsorával s táncgal egybekötött *Házi estét* rendez, melyre a meghívókat a napokban szétküldik.

— **Verekedik érdekből.** Az emberek nemesak nősülnek érdekből, hanem, mint az alábbi eset igazolja, verekednek is érdekből. Mert hát az üzlet — üzlet.

Kapus István a vásárra portékákat hozott s a Széchényi utcán le akarta rakni a Gelberger Mór sátra mellett. Gelberger Mór, mikor ezt látta, elfogta az üzleti versengés tudatának kellemetlen érzete végtelen dühbe jött. Neki ment Kapusnak, lerángálta a szekérről s leszidta a sárga földig. A közbelépő rendőrt is szidalmakkal illette s hatalmas csődületet, utcai botrányt okozott.

Mikor kihallgatták a jó Gelbergert, megkérdezték tőle:

— Miért bántotta maga Kapust?

— Mert az üzletem érdeke ugy kívánta.

— **Halálozások.** Tegnap elhunytak: Fancsovics Jenő róm. kath. 46 éves, Madarász István róm. kath. 23 éves, Oláh Aranka róm. kath. 4 éves. Feldman László izr. 5 hónapos, Szabó Mártoné ev. ref. 68 éves és Mészáros János ev. ref. 63 éves.

— **Meglopott fonográfus.** Grünhut Dávid vásári fonográfus városunkba érkezett. Ez eddig fontos s mindenkit érdeklő személyi hír. Grünhut ur a megérkezés után a Nyugati-utca 28. sz. a megszállott egy olyan szobában, a melynek egyelőre már 4 lakója volt, 6 lett az ötödik. Ez egészségügyi hír s

csak Grünhutot érdekli, mert ő szívta a rosz levegőt egész éjjel. Grünhut az ágyát nagyon kellemesnek találta s mélyen elaludt. A nadrágját a feje alá tette — párnának. Ez nadrág hír s a négy lakótárs közül egyiket nagyon érdekelte. Megszánta a nadrágot hogy annyira összegyűrődik s kihuzta a mélyen alvó Grünhut feje alól. Aztán kivette belőle a Grünhut pénzét s a nadrágot vissza tette a fej alá. Ennek a mondatnak az első része lopási hír s a rendőrséget is nagyon érdekli.

— **Ejjeli portyázás.** A mára virradó éjjel 11 órakor a rendőrség teljes portyázást tartott a városban. Az egész várost 7 részre osztva vették kezelés alá s minden buvóhelyet, kocsimát, szállodát, gyanús házat stb. stb. átkutattak. A külterületen a csendőrség tartott nagy hajtvadászatot.

— **Tolvaj légtornász.** Fonó Sándor cirkuszos a Petőfi téren levő Wiederné féle szállodában szállt meg Oláh Sándor légtornászzal. Fonó elment hazulról s ezalatt Oláh a kofferjét kiürítette s Fonónak minden ingó-bingó vagyonát magához véve egy mesés lendülettel a debreceni levegőből kirepült. A rendőrség kalitkájában bár több ilyen kis madárka van, még is ezt a disz-péndányt nagyon szeretné megszerezni gyűjteményébe.

— **Verekedő kőművesek.** A múlt éjjel egyedül ment haza felé Szilágyi Bernát kerékgyártó segéd, a mikor a Paicsirta utcán a földön egy eszméletlen kívüli embert talált. A szerencsétlent felakarta segíteni s rendőrért kiáltott. Ekkor a közelből hirtelen előngrott három ismeretlen, a Szilágyi állítása szerint kőműves legények voltak, s egy vasas végű bottal úgy az arcára ütöttek, hogy ő is eszméletlenül esett össze. A mint később kitudódott, a földön fekvő embert is ezek verték meg. Reggel 4 órakor vitték be őket a kórházba, a hol első segélyben részesültek.

— **Meglopott ör.** A Balmazújváros mellett fekvő Nagybakóc tanyán mezőőr K. Nagy János. Teljesíti is lelkiismeretes pontossággal fontos hivatali kötelességeit és körüljárja a tanyát. De amíg ő a mások vagyona felett hűségesen őrködött, mások ellopták az ő őrizetlenül hagyott vagyonkáját Istállójából elhajtottak egy tehenet és egy bikaborjut 180 korona értékben. Most a csendőrökkel keresteti.

— **Ha a baka szerelmes.** Szomorú szer bizony a katonaság, szomorú és terhes, főleg a szerelmes embernek, Civil fővel szépen megszövi a szerelem hálóját, aztán beüt a szerencsétlenség, besorozzák katonának, három év alatt pedig ki tudja, mi lesz már? Érezte ennek a bajnak minden keservét Horvát Mihály bősörményi legény is. Megszeretett egy odaváló leányt, de a leány apja nem akarta őt hozzája adni, míg ki nem állja a katonasort. Ez pedig három hosszú esztendő, mert most kell csak neki bevonulnia. Nagyon elbusult a legény ezen, semmiképp nem tudott belenyugodni, de meg segíteni sem tudott a bajon. Gondolt tehát egyet, állt az udvarukon egy erős nagy fa, arra tegnapelőtt este felakasztotta magát. Szerencséjére arra jöttek éppen, észrevették a legényt s levették félholtan a fáról.

— **A hölgyközönségnek** mindig gondot okozott a (mider) fűző. Ettől függ a női természet csinosága, ez pedig csak úgy érhető el, ha minden hölgy a saját természetére szabott fűzőt visel, mert ez által jut csak érvényre a női természet szépsége. Azonkívül egészségi szempontból is ajánlatosabb az így készített fűző, mint a gyári fűző, miért minden hölgy a saját érdekében eslekedzik, ha mellfűzőit Goldstein Karolina műtermében (Debrecen Piaclér) készített. ki

specialista az oly fűzők készítésében, mit fényesen igazol számtalan szaktekintély elismerő levele. Megrendelések szabatosan mérték után 6 óra alatt készülnek. A dus választéku raktári fűzők méltányos árban árusítatnak.

— **LETZTER JÓZSEF** fényképészet festészeti és fényképnagyítási műterme Piaclér utca 44. dr. Ujfalu-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő ki, rakatban.

— **Legjobb szabásu férfi divat ingek 1 frt. 75 kr. és 2 frt, 2 50 Feketénél.**

— **Ügyes detaillista** fűszeres segéd azonnali belépésre felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

— **Valódi amerikai férfi cipők egyedi raktára Feketénél.**

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

szilárd és folyékony
Szappan
Glycerin
gyöngéddé teszi
Mindenütt kapható.

Glycerin szappan
úgy felnőtteknél, mint gyermekeknél a leggyöngébb korban a legkitűnőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár Schandlbauer, Frühwald, Breus Károly Gusztáv, Schallmayer stb. . . . .
legjobb eredménnyelhasznált.

SZINHÁZ.

MŰSOR:

Okt. 9. d. u. Katalin, daljáték, este Bizánc, színmű. (Előszőr.)
Okt. 10. A Mikádó, daljáték B. bérlet.
Okt. 11. Bizánc színmű. G. bérlet.
Okt. 12. A Mikádó daljáték. A. bérlet.
Okt. 13. Bizánc színmű. B. bérlet.
Okt. 14. Fatínica daljáték, C. bérlet.
Okt. 15. Bizánc színmű. A. bérlet.
Okt. 16. D. u. A vasgyáros színmű, este: A Kis császár, daljáték. (Előszőr.)

* **Uj darabok.** A régi rossz szokástól az idén se tér el a színház művezetői rendszere. Minden vasárnap új darabot kapunk bérletszünetben. Ezt aztán a hét folyamán A, B, C. bérletben megismétlik. Így megy ez majd végsővéig az utolsó vasárnapig. A legközelebbi három vasárnap új darabja a Kis császár daljáték, a Fölösleges férjek bohózat és a Fra Girolamo szomorujáték lesz.

* **A színházi élet** megkezdődött, a mit a leghivebben tükröz vissza a Színház és Élet legújabb száma. A lap a legpontosabb, legjobban értesült forrása a főváros és vidék színházi eseményeinek és egyébként is a legértelmesebb heti lap, a mit már cikkeinek címei is bizonyítanak. Radnothynéről a Nemzeti Színház legközelebbi bemutatójáról maga a szerző Kampis János ír. Lendülettel emlékezik meg a lap az uttorók közül Megyeriről. Részletet közöl a Hadik huszárok-ból. Parányi a jubiláns kórta életéből mond el humoros epizódot. Folytatja érdekes jegyzeteit a vidéki színészethez. Szellemesen eszeget Zsipp asszony, nagyon

érdekes az Apáthyról írt cikk. A lap tartalomdussá tételéhez még regény, vers, stb. járulnak. A gyönyörű színes címlapon Somló Sándor igazgató képe van, a kit a lap belsőjében érdekes közleményben méltat. Többi képei is gyönyörűek, D. Handel Berta, Apáthy István, Kampis János. Földes Imre, Suppe Ferenc, Parányi Adolf arképei és felvételek a Bocaccióból és a budai nyári színház udvaráról. A tartalomban kiállításban egyaránt gazdag lap egyes számának ára 24 fillér. Kapható minden Ujságárusító-nál. Szerkesztőség és Kiadóhivatal Budapest Baross utca 59.

TAVIRATOK.

Tisza levelének hatása.

Budapest, okt. 8. Az összes politikai pártok Tisza ugrai választóihoz írt levelének hatása alatt állanak. A pártok elnökségei már szétküldötték a meghívókat a pártértekezletre, melyen állást foglalnak a házszabályok módosítása ellen. Ellenzéki körökben azt hirtelnek, hogy *téli választások* lesznek és Tisza szándékosan vetette az ellenzékre a geszti levelet, hogy *mielőbb feloszlatassa a Házat*. Más forrás szerint a miniszterelnök állítólag már a jövő héten *pártközi értekezletet* hív össze a házszabály revízió megvitására.

A japán-orosz háború.

Csifu, okt. 8. A japánok Port-Arthur a mikádó születésnapjára, november 3-ára okvetlen beakarják venni. A helyzet benn a városban kétségbeejtő. A kórházak annyira zsúfolva vannak, hogy az oroszok is, a japánok is sebesültjeiket a hadihajókra szállítják. Az eltemetetlen holttestek rettenetes büzt árasztanak az arcélen, úgy hogy ragálykítöréstől félnek. A blokád nagyon szigorú, az élelem egészen fogytán van. A helyőrség tízezer embere kizárólag lóhusból él.

Tokio, október 8. A japánok 7. hadosztálya parancsot kapott, hogy azonnal induljon Saharin szigetének elfoglalására. — Ez válasz akar lenni az oroszoknak Koreában Souilben okozott zavaraira.

Tokio, október 8. Korea teljesen elismeri Japán protektusát. A koreai követeket visszahívják a külföldi udvaroktól.

London, okt. 8. Port-Arthurnál óriási vihar dühöngött, amely minden összeköttetést megszakított. A vihar megakadályozta az orosz hajóhad kitérését a port-arthuri kikötőtől.

Lujza hercegnő ügye.

Bécs, okt. 8. Ma összeült a főudvarmesteri hivatalban az udvarnagyi bíróság, a mely hivatalban van Koburg Lujza elméjének új megvizsgálása ügyében dönteni. A mai tárgyaláson csupán alakiságokat intéztek el. A döntést néhány nap múlva írásban közlik az érdekeltekkel.

Az osztálysorsjáték húzása.

Budapest, okt. 8. 40.000 koronát nyert: 37690.
20.000 koronát nyert: 26579.
15.000 koronát nyert: 80034.
10.000 koronát nyertek: 71466 79544.
5000 koronát nyert: 16490.

2000 koronát nyertek: 726, 2228, 3866, 90751, 78865, 49737, 72757, 47867, 68278, 87936, 89117, 59111, 77076, 9336, 53210, 42006, 42534, 50596, 89222, 70630, 92315, 85183, 102052, 104977, 104392.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, okt. 8.

Buzakinálat mérsékelt, vételkedv gyöngé. Bányadt irányzat mellett 10.000 métermázsza került forgalomba gyöngén tartott áron. Egyéb gabonanemek változott áron. Idő szeles.

Zab októberre	7.88—89
" 1905. áprilisra	6.88—89
Tengeri augusztusra	7.21—22
" szeptemberre	7.25—30
" 1905. májusra	7.44—45
Repce augusztusra	11.40—50

Városi színház.

Vasárnap, október 9-én

Bérletszünet.

Délután

Katalin

Daljáték 3 felvonásban.

Este:

Előszór.

Bizánc

Színmű, 3 felvonásban. Irta: Herczeg Ferenc.

SZEREPLŐK.

Konstatin császár	Palágyi
Iréne császárné	Jeszenszkiné
Démeter nagyherceg	Iványi
Tamás nagyherceg	Karacs
Olga nagyhercegnő	Hahnel A.
A pátriárka	Csiky
Notarász Lukács, fővezér-cézár	Szilágyi
Spiridion, udvari főkamrás	Csontos
Leonidász, Spárta címzetes ura	Virágháti
Latzkarisz, tengernagy	Magasházi
Lizander, udvari költő	Szalay
Kratesz, udvari böles	Krémer
Zenóbia, palota hölgy	Arday Ida
Ginstinai Giovanni genovai zsoldos kapitány	Sebestyén
Herma	Menszáros
Ahmed khán)	Mezey
Lala Kalil) török követek	Faragó

Történik Bizáncban, a császári trónteremben, 1453. május 29. napján.

Kezdeté 7 és fél órakor.

4 pár cipő csak 2 frt 50 kért

az üzlet teljes feloszlata folytán még legfeljebb egynehány napig ezen **potom** áron adatnak el, **1 pár uri, 1 pár női cipő** fűzésre, erősen szegelt talppal. — Továbbá **1 pár uri, 1 pár női divat-cipő**. Mind a 4 pár elegáns, legújabb fazon, erősen kiállitva. Megrendelésnél **elegendő a hossz méret, vagy a cipő számát megadni. Szétküldés utánvétel mellett cipő-kiviteli ház**

L I B A N A., K r a k a u 226.

Kicsérelés megengedve vagy a pénz visszaadatik.

Kiváló szerencse Törökknél!

Felülmulhatlanul

kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 17 millió korona nyereménynél többet fizettünk nagyrabecstült vevőinknek, köztük

a legnagyobb nyereményeket,

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 15. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000.

1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à

80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000,

1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000,

8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb;

összesen 55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000

korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt. — .75 vagy kor. 1.50, $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt. 1.50 vagy kor. 3.—

$\frac{1}{2}$ " " " 3.— " " 6.—. $\frac{1}{1}$ " " " 6.— " " 12.—

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi október hó 24-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. és T^{SA}

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Teréz-körut 46/a.** I. fiók: **Váci-körut 4/a.**

II. fiók: **Muzeum-körut 11/a.** III. fiók: **Erzébet-körut 54/a.**

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. és TÁRSA bankháza Budapest.**

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben

utánvételezni kérem
postautalvánnyal küldöm
mellékelem bankjegyekben (bélyegegben) | A nem
tetsző
töröndő.

Pontos cím:

A nagyérdemű közönség

saját érdeke kívánja

hogy arany-, ékszer-, ezüst- és óra szükségletét

Halász

Nándor

aranyműves, órás és ékszerésznél fedezze
DEBRECEN, Piac-utca 24. szám.

K i a

tartósságért és finomságért kezességet vállal.
Arany-, ezüst-, ékszer- és óra javításokat
eszközöl.

Arany-, ezüst- és ékszer tárgyokban
óriási választék!

Tört aranyat és ezüstöt a legmagasabb napi áron veszek.
Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Saját óra és
ékszer javítási műhely.

CHOCOLAT KÖHLER

világhírű finom gyártmány

Egyedüli elárúsító nagyban Magyarországon

BRÁZAY KÁLMÁN
BUDAPEST VIII. József körút 37-39

Szakosított munka mégis a legolcsóbb. Villammű berendezések kizárólag
FÖLDVÁRI L.
debreceni első electro-mechanikus készít a legtartósabban.

Kossuth-utca 1. sz. az udvarban. Uj berendezéseknél másfél évi, javításoknál fél évi díjtalan
rendbentartás, villamos műszerek, telefonok, villamos házi- és üzleti felszerelése és villamos zseblámpák raktára. villamos házi- és üzleti felszerelése és telefonok jókarbantartását évi három koronától feljebb vállalom.

Hazai gyártmány!
KLEINOSCHEG SEC

**UIDONSÁG
ELSŐ MINŐSÉGŰ
PEZSGŐ**

KLEINOSCHEG testvérek
csász. és kir.
udvari szállító pezsgő
pincéi
BUDAFOK.

Bortermelők figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy Deák Ferenc-utcán főnálló gépműhelyemben

ujtalálmányu és szabadalmazott
vasszerkezetű és felülnyomásu

borsajtók és szőlőzúzókát

készítek, mely bármelyik külföldi gyártmányt is felülmúlja.

A borsajtó **fatányérral** van ellátva, mustlé a vasrészekkel nem érintkezik, a törköly egy darabban kivethető.

Raktáromban minden nagyságban a legnagyobb választékban **de olcsó árakban** kapható.

Szives pártfogást kérek, tisztelettel

Preizler Mór

műlakatos és gépjavitó műhelye.

fényképezési cikkek

Láda kufferek

uti készletek, pénz, szivar és levéltárak,

férfi fehéreneműek,

(mérték után is készülnek).

solingeni kések, ollók, borotvák, haj, köröm és ruha kefék, fésűk, szappanok, tükrök nagy választékban, jutányos áron kaphatók:

BORSOS KATA

műipar és férfi divat áru raktárában

Debrecen, vársház épüle

b o r á r u k

Legújabb

női ruhaszövetek
Blouse selymek

Flanellek
Velezek

raktárra érkeztek

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és utóda Tsa céghez,
Kistemplombazár.

Előkelő Életbiztosító Intézet

magas javadalmazás mellett ügyes és megbízható *üzletszerzőket* keres. Tevékeny *helyi-képviselőket* szintén előnyös feltételek mellett alkalmaz. Ajánlatokat „megbízható jelige alatt továbbít a kiadóhivatal.

Gazdák figyelmébe

Manhattan nélkül Manhattan porral.

Aki sertéseit gyorsabban akarja felhízalni aki teheneitől és kecskéitől több és jobbminőségű tejet akar aki erős igavonó barmokat és tüzes lovakat akar, egyszóval aki jövedelmezőbb állattenyésztést akar, az használjon

MANHATTAN

tápport. Használatának költsége igen csekély és dusan megtérül 100 kgl. 50. kor., kgl. 26 kor. Egy 5 kilós próbaküldeményt 5 kor.-ért küldünk postán és bérmentve utánvétellel hogy a legkisebb gazda is meggyőződhessen a Manhattan por bámulatos hatásáról.

Központi főraktár: **Manhattan Electrophor**
Vállalat Budapest. VIII., Aggteleki-utca 15.

Schicht-szappan

„szarvas“

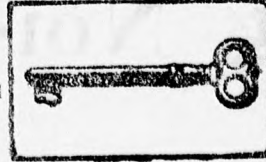
vagy

„kulcs“

Jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!!

Hajdusági
Bajuszpedrő

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedrő használata által, mely legjobb az összes bajuszpedrő készítmények között. A bajuszt nem töri, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha nem keményedik meg.

Egy doboz 50 fill

Kapható:

Dr. Rotschneil V. Emil
utóda

Grósz Nagy Ferenc

gyógyszerész

DEBRECEN, Kossuth-utca 8. szám.

Valamint Tóth Béla gyógyszerészárán.

PLOMBUS Co. New-York 104. E. 106. Str

PLOMBUS!

250.000 hálairat 1 év alatt!

Nincs többé fogfájás!
odvas fog!
tüdőszáj

Fenti betegségeknek előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kínos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„Plombus”-szal mindenki maga plombirozhatja

fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

Plombusne hiányozzék egy háznál se, az egyszeri csekély kiadás százzszoros kamaja; a nyugalm. A fogfájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai élelmesség neto vábjaja!

Ára egy adagrak, mely 5-6 odvas fogra elegendő, használati utasítással 2 korona. 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bárhova. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képvisellettől, melynek czime:

„Plombus” szétküldés, Pásztó, Heves-m.

DÉNES B. BUDAPEST, VI., Váci-körút 61.

Braun és Kalsek utóda Pewal E. mérnök.

kir. szab. gép és motorgyárának magyarországi vezérképviselője és raktára.

legújabb rendszerű benzin-, gáz-, petrolin- és gőz-

MOTOROK 2-100

Benzin- és Petrolin-Lokomobilok 2-20. PH.

ugyanazon motorok szívógáz-berendezéssel ellátva az üzem séget 1 óránkint és óránkint 2-8 fillérrel olcsóbb árak és kedvező fizetési feltételek. — Árjegyzék ingyen és bérmentve. Szolid vidéki képviselők alkalmaztatnak.

Első kézből, a gyárban vásárol Ön olcsón és legjobban!

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár

STOWASSER J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákéci javított tárogató és a hangfokozó gerenda feltalálója

BUDAPEST, II., LÁNCID-U. 5. SZ.

Ajánlja saját gyárában készült, általánosan elismert különleges kialakítás) fa-, réz-, fuvó és vonós hangszereit, ezimbalmokat, stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Hegedük 3-, 4-, 5-, 6-, forinttól feljebb a legjobb felszereléssel.

Hangfokozó gerenda mely által bármely hegedü vagy gor donka sokkal jobb, erősebb és lágyabb hangot nyer (biztos siker); hegedübe javítással 4-frt.

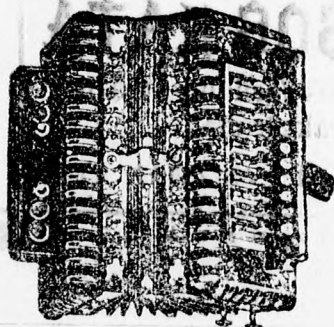
TÁROGATÓ.

rózsafából, ujezüst billentyűvel és iskolával, 30-frttól feljebb

Harmoniumok világírű legjobb gyártmány, 65-frttól feljebb.

Zenekarok teljes felszerelése, előnyös feltételek mellett, jutányos árban, elismert jó minőség. a hadsereg és a legtöbb katonai zenekaroknak szállítója vagyok.

Harmonikák, legjobb, erős elpusztíthatatlan hangokkal, 250, 3-, 4-, 5-forinttól feljebb. különleges acélhangu hangversenyharmonikák, saját minták.

Javítások az összes hangszereken, különlegesszak szerű pontossággal, jutányos árban eszközölhetnek.

Kezesség minden egyes hangszernél.

Kivitel nagyban és kicsinyben.

Árjegyzék minden hangszerről kívánatra ingyen és bérmentve küldeték.

1904.

Őszi és téli divat újdonságok legnagyobb választékban legolcsóbban Hajdu- és Biharmegye elismert legnagyobb

Női- és leány felöltők, kalapok

aruházában

RÓZSA LAJOS

DEBRECEN, Kistemplombazar szerezhető be.